
L'atur paralitza? Els efectes de l'atur sobre les relacions socials i el benestar emocional de les persones joves

Joan Miquel Verd
Alejandro González-Heras
Mireia Bolívar
Joan Rodríguez-Soler

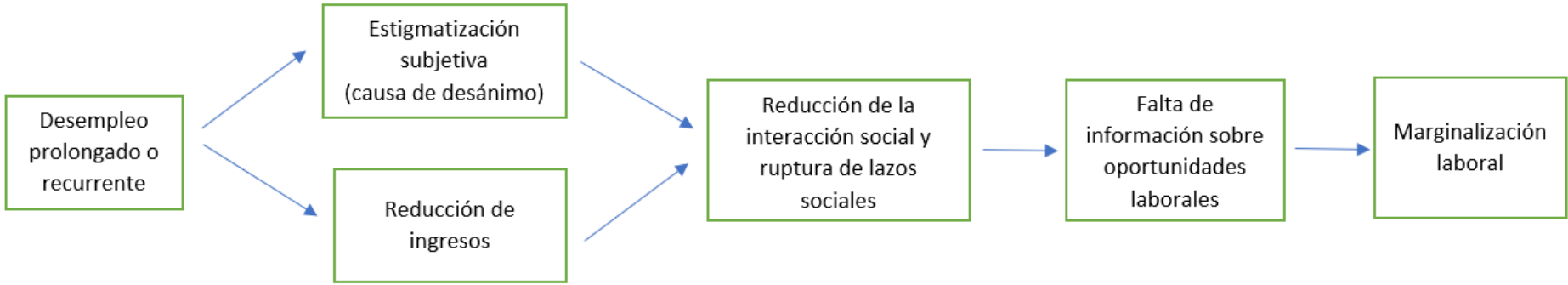
Antecedents teòrics

- Joventut i salut mental (benestar emocional)
 - Efectes de la precarietat i les condicions de treball sobre la salut mental
 - Efectes de la soledat no desitjada sobre la salut mental
- L'aïllament social no sol considerar-se

Antecedents teòrics

- Per què ens oblidem de l'aïllament social?
- La sociabilitat és una font de recursos
- Atur i aïllament social
 - Efecte Marienthal
 - Gallie i Paugam: Teoria de l'exclusió laboral

Teoria de l'exclusió laboral

- Els estudis empírics no confirmen el model
- Passa el mateix amb tots els grups de població?

Objectius

- Vincles entre la situació en el mercat laboral i el benestar emocional, la soledat no desitjada i l'aïllament social
 - En relació amb l'aïllament social es consideren dues dimensions principals:
 - Sociabilitat (grandària de la xarxa i hores setmanals dedicades a la interacció social)
 - Suport accedit (instrumental i emocional)

Preguntes

- Hi ha un efecte directe de la situació en el mercat de treball sobre la sociabilitat?
- O ho és més bé un efecte de la situació econòmica individual o familiar?
- Si existeix un efecte de la situació laboral... Què pesa més, el tipus de trajectòria o la situació en el moment de l'enquesta?

Metodologia

- Mostra de 3000 persones joves (18 a 29 anys) a tot l'Estat Espanyol
 - Submostra de 2116 persones (declaren ser actives o que ho han estat en el passat)
- Finançament de la Fundació LaCaixa (FlashCall “La realitat social de les persones joves” - FS22_1B)
- Regressions logístiques binomials

Resultats (1): Relació entre soledat i aïllament

- L'anàlisi de correspondències realitzada mostra dos tipus de perfils en la relació entre soledat no desitjada i aïllament:
 - Persones que tenen una xarxa petita, tenen poques relacions i se senten soles (i tenen malestar emocional)
 - Persones que tot i tenir poques relacions ni se senten soles ni tenen malestar emocional

Resultats (2): Malestar emocional

- En el malestar emocional, moltes variables sociodemogràfiques són significatives: edat, gènere, grandària del municipi.
- No són significatives: Lloc de naixement i origen social (CSE familiar)
- Sí ho són: l'atur, les dificultats econòmiques individuals i la vulnerabilitat econòmica familiar

Resultats (2)

	Modelo 3		Modelo 4	
	Sig	OR	Sig	OR
Intercepto	0,000	0,147	0,000	0,120
Edat				
De 25 a 29 anys	ref	ref	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,085	1,240	0,040	1,302
Sexe				
Home	ref	ref	ref	ref
Dona	0,000	1,527	0,000	1,568
Municipi				
Menys de 10.000 habitants	ref	ref	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,049	1,354	0,040	1,383
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,018	1,561	0,015	1,596
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,023	1,434	0,050	1,374
Lloc de naixement				
Espanya	ref	ref	ref	ref
Resta del món	0,675	1,073	0,737	0,943
Origen				
Categoria alta	ref	ref	ref	ref
Categoria baixa	0,014	1,480	0,121	1,296
Categoria mitjana	0,246	1,227	0,474	1,141
Emancipació				
Emancipat	ref	ref	ref	ref
No emancipat	0,845	1,024	0,491	1,089
He endarrerit el pagament de factures				
No			ref	ref
Sí			0,025	1,377
Vulnerabilitat econòmica				
Sense dificultats econòmiques			ref	ref
Dificultats econòmiques elevades			0,000	2,500
Dificultats econòmiques mitjanes			0,243	1,173
Trajectòria laboral				
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,083	1,346	0,194	1,258
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,243	1,269	0,407	1,191
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,240	1,178	0,252	1,180
Situació laboral				
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref	ref	ref
Atur (busquí o no feina)	0,000	2,113	0,000	1,831
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,187	1,295	0,309	1,229

Resultats (3): Sentir-se sol amb freqüència

- En la soledat, les variables significatives són: gènere (ser dona), malestar emocional i les dificultats econòmiques individuals (haver hagut d'endarrerir factures)
- La resta de variables sociodemogràfiques no són significatives, però tampoc cap variable vinculada amb el mercat laboral

Resultats (3)

	Modelo 4	
	Sig	OR
Intercepto	0,000	0,318
Edat		
De 25 a 29 anys	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,961	0,993
Sexe		
Home	ref	ref
Dona	0,000	1,630
Municipi		
Menys de 10.000 habitants	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,607	0,923
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,580	1,116
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,110	0,769
Lloc de naixement		
Espanya	ref	ref
Resta del món	0,965	0,992
Orígen		
Categoria alta	ref	ref
Categoria baixa	0,484	1,123
Categoria mitjana	0,895	0,976
Emancipació		
Emancipat	ref	ref
No emancipat	0,062	1,268
Benestar emocional		
Bon benestar emocional	ref	ref
Mal benestar emocional	0,000	7,042
He endarrerit el pagament de factures		
No	ref	ref
Sí	0,000	1,960
Vulnerabilitat econòmica		
Sense dificultats econòmiques	ref	ref
Dificultats econòmiques elevades	0,408	1,176
Dificultats econòmiques mitjanes	0,050	1,300
Trajectòria laboral		
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,362	1,181
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,851	0,959
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,504	1,099
Situació laboral		
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,368	1,151
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,068	0,673

Resultats (4): Grandària de la xarxa d'amics

- Les variables sociodemogràfics significatives només són: Grandària del municipi (correlació negativa), naixement a la resta del món (categoria socioeconòmica baixa ho és sense les variables econòmiques)
- Les variables econòmiques són significatives, però també la situació d'atur.

Resultats (4)

	Modelo 3		Modelo 4	
	Sig	OR	Sig	OR
Intercepto	0,000	2,315	0,010	1,845
Edat				
De 25 a 29 anys	ref	ref	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,384	1,142	0,394	1,142
Sexe				
Home	ref	ref	ref	ref
Dona	0,395	1,124	0,365	1,134
Municipi				
Menys de 10.000 habitants	ref	ref	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,007	0,629	0,026	0,678
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,153	1,421	0,099	1,507
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,886	1,028	0,883	1,029
Lloc de naixement				
Espanya	ref	ref	ref	ref
Resta del món	0,001	2,122	0,003	2,024
Origen				
Categoria alta	ref	ref	ref	ref
Categoria baixa	0,037	1,427	0,105	1,334
Categoria mitjana	0,344	1,193	0,434	1,164
Emancipació				
Emancipat	ref	ref	ref	ref
No emancipat	0,138	0,812	0,331	0,869
Benestar emocional				
Bon benestar emocional	ref	ref	ref	ref
Mal benestar emocional	0,009	1,467	0,029	1,387
He endarrerit el pagament de factures				
No			ref	ref
Sí			0,026	1,560
Vulnerabilitat econòmica				
Sense dificultats econòmiques			ref	ref
Dificultats econòmiques elevades			0,091	1,479
Dificultats econòmiques mitjanes			0,029	1,373
Trajectòria laboral				
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,015	1,706	0,066	1,509
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,577	0,876	0,178	0,720
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,963	1,007	0,642	0,930
Situació laboral				
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,001	1,895	0,002	1,853
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,427	1,215	0,346	1,269

Resultats (5): Hores setmanals d'interacció cara a cara

- Distingim entre emancipats i no emancipats (marca les hores disponibles)
- Les variables econòmiques són significatives.
- Entre les variables de mercat de treball, són les variables de trajectòria laboral les significatives, no les vinculades al moment de l'enquesta.

Resultats (5)

Categoria de referència: Nivell de interacció cara a cara alt		
Base: no emancipats	Modelo 4	
	Sig	OR
Intercepto	0,017	2,660
Edat		
De 25 a 29 anys	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,755	0,933
Sexe		
Home	ref	ref
Dona	0,204	0,763
Municipi		
Menys de 10.000 habitants	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,910	1,031
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,312	1,391
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,423	1,243
Lloc de naixement		
Espanya	ref	ref
Resta del món	0,445	1,309
Origen		
Categoria alta	ref	ref
Categoria baixa	0,106	0,596
Categoria mitjana	0,236	0,666
Benestar emocional		
Bon benestar emocional	ref	ref
Mal benestar emocional	0,730	1,073
He endarrerit el pagament de factures		
No	ref	ref
Si	0,002	0,453
Vulnerabilitat econòmica		
Sense dificultats econòmiques	ref	ref
Dificultats econòmiques elevades	0,147	1,622
Dificultats econòmiques mitjanes	0,339	1,241
Trajectòria laboral		
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,024	1,938
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,153	1,657
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,007	2,039
Situació laboral		
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,975	0,993
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,540	1,245

Categoria de referència: Nivell de interacció cara a cara alt		
Base: emancipats	Modelo 4	
	Sig	OR
Intercepto	0,003	2,637
Edat		
De 25 a 29 anys	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,227	0,752
Sexe		
Home	ref	ref
Dona	0,198	1,304
Municipi		
Menys de 10.000 habitants	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,464	1,198
Entre 50.000 i menys de 100.000 h.	0,069	1,896
Entre 10.000 i menys de 50.000 h.	0,256	1,363
Lloc de naixement		
Espanya	ref	ref
Resta del món	0,146	1,598
Origen		
Categoria alta	ref	ref
Categoria baixa	0,614	0,875
Categoria mitjana	0,861	0,951
Benestar emocional		
Bon benestar emocional	ref	ref
Mal benestar emocional	0,310	1,255
He endarrerit el pagament de factures		
No	ref	ref
Si	0,512	0,852
Vulnerabilitat econòmica		
Sense dificultats econòmiques	ref	ref
Dificultats econòmiques elevades	0,006	3,165
Dificultats econòmiques mitjanes	0,838	1,045
Trajectòria laboral		
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref
He estat majoritàriament en la d.	0,606	1,185
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,035	2,939
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,610	1,113
Situació laboral		
Treballa (compte propi o aliè)	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,949	1,020
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,922	0,965

Resultats (6): Suport instrumental i emocional

- En els dos tipus de suport, les variables de sociabilitat són molt significatives
- En el cas del suport instrumental (buscar feina) la situació en el mercat de treball no influeix, però sí l'origen social (paper de la família?)
- En el cas del suport emocional influeix la situació econòmica i la trajectòria laboral

Resultats (6)

No accés a suport per buscar feina

	Modelo 4	
	Sig	OR
Intercepto	0,000	0,006
Edat		
De 25 a 29 anys	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,064	0,614
Sexe		
Home	ref	ref
Dona	0,262	1,311
Municipi		
Menys de 10.000 habitants	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,681	0,881
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,998	1,001
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,210	0,669
Lloc de naixement		
Espanya	ref	ref
Resta del món	0,041	1,854
Origen		
Categoria alta	ref	ref
Categoria baixa	0,034	2,556
Categoria mitjana	0,040	2,609
Emancipació		
Emancipat	ref	ref
No emancipat	0,193	0,716
Xarxa amics		
Q4: >10	ref	ref
Q1: <=3	0,001	5,040
Q2: >3 y <=6	0,006	3,953
Q3: >6 y <=10	0,373	1,675
Interacció cara a cara		
nivell d'interacció alt	ref	ref
nivell d'interacció baix	0,003	2,892
nivell d'interacció intermedi	0,693	1,157
He endarrerit el pagament de factures		
No	ref	ref
Sí	0,249	0,721
Vulnerabilitat econòmica		
Sense dificultats econòmiques	ref	ref
Dificultats econòmiques elevades	0,314	1,448
Dificultats econòmiques mitjanes	0,548	1,198
Trajectòria laboral		
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,607	1,198
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,671	0,825
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,767	1,090
Situació laboral		
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,325	1,307
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,305	1,498

No accés a suport en cas de tristesa

	Modelo 4	
	Sig	OR
Intercepto	0,000	0,010
Edat		
De 25 a 29 anys	ref	ref
De 18 a 24 anys	0,864	1,040
Sexe		
Home	ref	ref
Dona	0,186	0,752
Municipi		
Menys de 10.000 habitants	ref	ref
De 100.000 o més habitants	0,236	1,388
Entre 50.000 i menys de 100.000 habitants	0,953	1,020
Entre 10.000 i menys de 50.000 habitants	0,218	0,689
Lloc de naixement		
Espanya	ref	ref
Resta del món	0,575	0,838
Origen		
Categoria alta	ref	ref
Categoria baixa	0,765	1,091
Categoria mitjana	0,113	0,571
Emancipació		
Emancipat	ref	ref
No emancipat	0,031	0,608
Xarxa amics		
Q4: >10	ref	ref
Q1: <=3	0,000	5,200
Q2: >3 y <=6	0,009	3,175
Q3: >6 y <=10	0,088	2,262
Interacció cara a cara		
nivell d'interacció alt	ref	ref
nivell d'interacció baix	0,000	3,973
nivell d'interacció intermedi	0,390	1,342
He endarrerit el pagament de factures		
No	ref	ref
Sí	0,037	1,632
Vulnerabilitat econòmica		
Sense dificultats econòmiques	ref	ref
Dificultats econòmiques elevades	0,249	1,447
Dificultats econòmiques mitjanes	0,949	1,017
Trajectòria laboral		
He treballat majoritàriament amb contractes fixos o indefinits	ref	ref
He estat majoritàriament en la desocupació	0,000	3,788
He treballat majoritàriament sense cap mena de contracte	0,370	1,467
He treballat majoritàriament amb contractes temporals	0,039	1,835
Situació laboral		
Treballa (compte propi o aliè) moltes hores (10 o més)	ref	ref
Atur (busqui o no feina)	0,616	0,880
Treballa (compte propi o aliè) poques hores (<10h)	0,606	0,829

Conclusions: Sobre el benestar emocional i la soledat no desitjada

- Moltes variables sociodemogràfiques s'associen al malestar emocional
- Però **estar en atur també s'associa** significativament al malestar emocional (efecte Marienthal), així com patir una mala situació econòmica
- Ser dona, patir malestar emocional i les dificultats econòmiques individuals s'associen a patir soledat no desitjada, però no hi ha cap variable laboral que s'hi associï
- Contrasta amb el fet que les variables laborals sí s'associen a l'aïllament social

Conclusions: Sobre la sociabilitat (indicador de l'aïllament social)

- Estar en atur fa perdre amics: **Perdem una esfera de sociabilitat**, però no fa perdre hores d'interacció cara a cara.
- El que fa perdre hores d'interacció són els recursos econòmics: **La interacció cara a cara resulta cara**
- L'atur té un efecte indirecte sobre la sociabilitat (desànim i estigmatització, reducció d'ingressos), però també un efecte directe: El model de Gallie i Paugam **és més complex**.
- Les trajectòries precàries (amb atur, sense contracte, o amb contractes temporals) s'associen a baixa interacció cara a cara: **Són indicadores d'exclusió laboral (i social)?**

Conclusions: Sobre el suport social (indicador d'aïllament social)

- Una baixa sociabilitat (mesurada en nombre d'hores d'interacció i amb la grandària de la xarxa d'amistats) provoca un suport social més baix.
- Ni la situació en el mercat de treball ni la trajectòria provoquen tenir un suport més baix de forma directa, però sí de forma indirecta (redueixen la sociabilitat)
- La significativitat de l'origen social pot indicar el paper important que té la família en el suport instrumental (una situació especialment important en la població jove).

Conclusions finals

- Importància de l'**aïllament social**, no només de la soledat. Considerar els dos elements conjuntament.
- Teoria de l'exclusió laboral també per la població jove: l'atur provoca malestar emocional i pèrdua d'ingressos, i això **redueix el nombre de contactes, no les hores d'interacció** i el suport que obtenim de la xarxa
- Quan l'atur **es cronifica** o es veuen afectats els ingressos es redueixen les hores d'interacció i (de forma directa) l'accés a suport emocional.
- Diferències entre efectes de la trajectòria i els efectes de la situació en el mercat laboral (atur o temporalitat).

Gràcies!